

Besluit **Accreditatiebesluit met een positief eindoordeel voor de opleiding Bachelor in het onderwijs: secundair onderwijs (professioneel gerichte bachelor) van Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen (006934).**

datum	Oordeel en samenvattend advies van de visitatiecommissie
27 juni 2018	De visitatiecommissie (commissie) heeft vastgesteld dat de opleiding Bachelor in het
onderwerp	onderwijs: secundair onderwijs (professioneel gerichte bachelor) van Artesis Plantijn
Definitief accreditatiebesluit (006934)	Hogeschool Antwerpen, na tijdelijke erkenning, voldoet aan alle generieke kwaliteitswaarborgen. Ze beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als voldoende.
bijlagen	
4	<i>Generieke kwaliteitswaarborg 1 – Beoogd eindniveau</i> De visitatiecommissie (commissie) beoordeelt het beoogd eindniveau als voldoende (2015) Onderwerp niet behandeld tijdens de verkorte procedure na tijdelijke erkenning.
	<i>Generieke kwaliteitswaarborg 2 – Onderwijsleeromgeving</i> De visitatiecommissie (commissie) beoordeelt de onderwijsleeromgeving als voldoende (2018)

Sinds de fusie van de opleidingen secundair onderwijs van Artesis en Plantijn in 2013 is er veel veranderd. Uit het zelfevaluatierapport en de gesprekken blijkt dat de opleiding inmiddels een duidelijke, goed functionerende organisatiestructuur heeft, mede dankzij een doelgericht, motiverend en sterk management. Van de opportuniteit en de noodzakelijkheid van de fusie is gebruik gemaakt om twee sterk uiteenlopende onderwijspraktijken te versmelten tot één onderwijscultuur. De rode draad doorheen de gesprekken met de opleidingsverantwoordelijken, de lectoren en de beleidsmedewerkers was het 'samen vormgeven' van de nieuwe opleiding. Hierbij is vertrokken van een integrale aanpak en een sterke visie, met een duidelijke strategie en voorzien van concrete actieplannen. De commissie stelde vast dat er hard gewerkt is aan de teamvorming. Dit heeft geleid tot een cultuuromslag binnen de opleiding. De teamvorming draagt bij tot meer gelijkgerichtheid bij de lectoren, die wordt bewaakt via frequent ingeroosterde overlegmomenten, zoals het clusteroverleg, en duidelijke ECTS-fiches. De personeelsleden geven aan blij te zijn met de intussen ervaren stabiliteit in de organisatie. De teamvorming uit zich tevens in de omslag van een individuele naar meer teamgerichte professionalisering, waarbij er wordt ingezet op interne en externe expertisedeling. Er wordt verder werk gemaakt van de tartaarbegeleiding van nieuwkomers, maar dat zou nog meer structureel verankerd kunnen worden.

Pagina 2 van 10 Een geslaagd idee is ook dat er zowel voor de begeleiding van lectoren, mentoren, studenten als leerlingen in de praktijkstages gebruik gemaakt wordt van hetzelfde coachingsmodel (GRROW).² De commissie denkt wel dat het goed zou zijn dat de opleiding en de lectoren nog meer aansluiting zoeken bij de recente Vlaamse ontwikkelingen op het vlak van de opleiding voor lerarenopleiders. Het samen vormgeven van de opleiding uit zich eveneens in de sterke betrokkenheid van de andere stakeholders. De studenten, alumni en het werkveld worden allen op systematische en structurele wijze betrokken. De rol van de studentenvertegenwoordigers is een uiterst belangrijke factor in de uitbouw van de opleiding, zo kon de commissie vaststellen. De commissie ziet dat de opleiding veel stappen heeft gezet om het contact en de samenwerking met de alumni en het werkveld te verstevigen. Toch kan er nog verder worden gezocht naar mogelijkheden om die samenwerking met het werkveld te verstevigen. Zo is de opleiding voor de mentoren een goed initiatief, maar kan de participatie intenser. De commissie denkt dat er nog kan worden gezocht naar meer win-winsituaties voor de opleiding en het werkveld.

De opleiding kreeg vorm via een gezamenlijk didactisch concept en competentiemodel. Het onderwijs dat de opleiding nastreeft is 'verbindend', 'betekenisvol', 'op maat' en 'avontuurlijk'. De vier leerlijnen ('praktijk en persoonlijke groei', 'prof-i-leren', 'kader' en 'kern') en de drie competentiedomeinen ('leerbeoordening', 'zelfontwikkeling' en 'interactie') zijn verder uitgewerkt over de zes semesters. Kennis, inzicht en attitudes worden van meet af aan geïntegreerd in het programma. De commissie stelt vast dat er hard is gewerkt aan de concrete uitwerking van de verschillende leerlijnen. De principes uit het didactisch concept in combinatie met de leerlijnen en de competentiedomeinen zorgen voor sterk onderwijs, zo meent de commissie. De leerlijn 'praktijk en persoonlijke groei' neemt een belangrijke plaats in het opleidingsprogramma. Centraal in deze leerlijn staat de integratie van wat in de opleidingsonderdelen van andere leerlijnen geleerd wordt. In de leerlijn 'praktijk en persoonlijke groei' werden de gesignaleerde knelpunten uit de vorige visitatie in overleg met het werkveld en de studenten geanalyseerd en aangepakt. Dat heeft geresulteerd in een geleidelijke opbouw van de praktijk: startend met intern georganiseerde oefeningen in authentieke contexten in het eerste jaar tot een volwaardige stage in het derde jaar. Hoewel de authentieke contexten nog verder versterkt kunnen worden om zo rijk mogelijke leeromgevingen aan te bieden, ziet de commissie veel punten van verbetering. Het leraarassistentchap, de wisselwerking on-the-job en off-the-job, de langere eindstages en een versterkte samenwerking tussen de opleiding en de stagescholen zijn elementen van vernieuwing die de commissie waardeert. Gesprekken met studenten, stagebegeleiders en mentoren tonen dat de organisatie van de stage, inclusief de afstemming tussen lectoren onderling, en tussen lectoren en mentoren is verbeterd. De gezamenlijke beoordeling van de praktijk door mentor en lector wordt goed bevonden, al geven de mentoren het signaal van zorg voor de haalbaarheid van al te lange invullijsten. Het feit dat er niet voor alle studenten – hoewel eerder uitzonderlijk – een geschikte stageplaats kan gevonden worden, blijft eveneens een punt van zorg, maar de commissie vindt het goed dat de opleiding steeds zoekt naar passende oplossingen.

In de leerlijn Kern verwerft de student voor de twee gekozen onderwijsvakken een stevige vakinhoudelijke en vakdidactische kennisbasis. Zo ontwikkelt de student zich tot een professional die vakinhoudelijk en vakdidactisch sterk in zijn schoenen staat. De commissie vernam dat het een moeilijke (maar niet onbelangrijke) opdracht blijft om het juiste evenwicht te vinden tussen de pedagogisch-didactische en de vakinhoudelijke opleiding van de kandidaat-leraar.

Pagina 3 van 10 De uitwerking van de toegepaste didactieken sluiten goed aan bij de noden van de respectievelijke vakgebieden, maar de aandacht voor vakkennis komt steeds meer onder druk te staan. Misschien komt in de toekomst ook het zeer grote aantal keuze- en combinatiemogelijkheden van vakken onder druk, maar dat lijkt nu nog geen probleem te vormen. Terwijl de leerlijn 'kern' focust op de inhoudelijke en didactische competenties, biedt de leerlijn 'kader' psycho-pedagogische kaders aan die de student ondersteunen in zijn klas- en schoolpraktijk. De leerlijn 'prof-i-leren' werd ontwikkeld om ruimte te maken voor talentgericht onderwijs waarbij de student zich kan profileren. Deze leerlijn richt zich dan ook op de competentiedomeinen rond zelfontwikkeling en interactie. De leerlijn is opgebouwd uit vier thematische subleerlijnen: 'taal', 'digitale didactiek', '(wereld)burgerschap' en 'onderzoek'.

Met de bachelorproef toont de student aan dat hij voldoet aan het competentieprofiel. De Bachelorproef bestaat uit de eindstage, een groeiportfolio en een afstudeerproject. De toetsing gebeurt op geïntegreerde wijze. De bachelorproeven die de commissie heeft ingezien zijn van een goede kwaliteit. Over het opzet van de eindstage is de commissie, zoals hierboven reeds beschreven, tevreden. De kwaliteit van het groeiportfolio en het afstudeerproject is goed. De reflectieve en onderzoeksvaardigheden die de studenten hierin aantonen zijn duidelijk verbeterd ten aanzien van de vorige visitatie. Meer aandacht hiervoor in het programma en expliciete professionalisering van de lectoren op dit vlak hebben hier duidelijk toe bijgedragen. Sinds de vorige visitatie werd ingezet op het sterker activeren van studenten en het werken in authentieke contexten. Hiervoor wordt ingezet op het gebruik van activerende werkvormen in kleine groepen. Daarnaast onderzoekt de opleiding sinds academiejaar 2017-2018 ook de piste van het werkplekleren en werkt ze tot slot verkorte trajecten op maat uit voor studenten die reeds onderwijsbevoegdheid hebben en deze wensen uit te breiden. De opleiding zet verder in op geïntegreerde opdrachten. In deze opdrachten leren de studenten de geïntegreerde competenties te beheersen waardoor ze zich beter gewapend voelen tegen de uitdagingen die het lesgeven in een stedelijke context met zich meebrengt. Deze geïntegreerde aanpak uit zich vooral in het portfolio waarin elke student zijn persoonlijke groei zowel in de hoogte (verticaal doorheen de zes semesters) als in de breedte (brede vorming binnen authentieke en gevarieerde leercontexten) moet bijhouden. In het portfolio moeten de studenten eveneens hun taalvaardigheid laten zien, zowel schriftelijk als mondeling. Dat het geïntegreerd werken niet alleen van de studenten wordt verwacht, maar ook van de lectoren, vindt de commissie een meerwaarde. Dit bleek ook uit de gesprekken met het werkveld en de studenten als zij het – in vergelijking met vroeger voortdurend hadden over de meer geïntegreerde samenhang binnen de vakken en de toegepaste didactiek, en vooral over het opvolgen en beoordelen van werkstukken door meerdere lectoren. De verschillende invalshoeken van waaruit zij gevolgd worden, zien de studenten en alumni als een belangrijke meerwaarde waarin AP zich onderscheidt ten aanzien van andere hogescholen.

Een speerpunt van de opleiding is diversiteit. De opleiding zet het functioneren in een multiculturele en interculturele beroepscontext in een grootstedelijke context centraal. De commissie meent dat de opleiding hierin slaagt. Behalve in het programma is de diversiteit ook zichtbaar in de studentenpopulatie, maar (nog) niet bij het lectorenteam. Daarnaast signaleert de opleiding een nog groter geworden diversiteit in de vooropleiding van de instromers. De intussen opgestarte instaptoetsen (taalttest, LEMO-test3 en vakinhoudelijke testen) dragen er enerzijds toe bij dat de opleiding vat krijgt op de voorkennis van de instromende studenten.

Pagina 4 van 10 Anderzijds leiden de resultaten van de instaptoetsen tot verheldering van de mogelijkheden en/of de noodzakelijke inhaalbewegingen bij de studenten. Het zou echter goed zijn als de vakinhoudelijke instaptoetsen regelmatig worden herbekeken en geëvalueerd vanuit enerzijds hun functie in het leerproces van de student en anderzijds in functie van een betere afstemming op de eindtermen van het secundair onderwijs en van de te bereiken doelen van het onderwijsniveau van de lerarenopleiding. Een ander punt van aandacht blijft wel dat er een groep instromende studenten is voor wie het nog niet altijd even makkelijk is om in het eerste semester hun weg te vinden. De voorlichting en begeleiding van de studenten is goed georganiseerd. Vooral de flexibiliteit en de zorgende ondersteuning wordt door vele gesprekpartners aangegeven als typisch voor de opleiding. De termen "echtheid, menselijkheid en toegankelijkheid" kwamen dikwijls naar voor in de gesprekken. Dit alles was niet mogelijk zonder de nodige overleg- en communicatieplatformen en begeleidings- en remediëringsinitiatieven. De opleiding slaagt er in om deze op het eerste zicht toch vrij complexe structuur van dienstverlening en communicatie in twee richtingen te laten functioneren zowel verticaal als horizontaal en dit tot ieders genoegdoening. De commissie heeft kunnen vaststellen dat de noodzakelijke boodschappen over het algemeen op de juiste plaats vertrekken en aankomen. In de ondersteuning en begeleiding denkt de opleiding ook aan de studenten die niet het modeltraject volgen. Meer nog, de commissie heeft kunnen vaststellen dat er echt sprake is van een aanpak op maat van de student. Ook op het vlak van internationalisering werd grote vooruitgang geboekt. Binnen de leerlijn 'prof-i-leren' volgen de studenten het internationaal inleefproject. In dit opleidingsonderdeel participeren de studenten in een buitenlandse onderwijscontext. Studenten schrijven in op projecten die door de lectoren worden voorgesteld. De ingediende voorstellen van de lectoren worden beoordeeld aan de hand van een nieuw kwaliteitskader. Het valt de commissie ten positieve op dat alle aangeboden initiatieven een vanuit de lerarenopleiding betekenisvolle onderwijscontext bevatten. Daarnaast is er aandacht voor langdurende uitgaande mobiliteit in de context van Erasmus en IOKOS (internationale onderwijsprojecten in het kader van ontwikkelingssamenwerking) en heeft de opleiding de ambitie om kortlopende uitgaande mobiliteit voor minimaal 10 ECTS te verankeren in het curriculum. Ook lectorenmobiliteit wordt door de opleiding duidelijk als doel naar voor geschoven en de opleiding lijkt hierin te slagen.

De materiele voorzieningen op de campus zijn nagelnieuw en vormen een belangrijke katalysator om een samenhangende onderwijsleeromgeving te maken. De opleiding beschikt over voldoende en zeer goed uitgeruste vaklokalen.

Generieke kwaliteitswaarborg 3 – Gerealiseerd eindniveau

De visitatiecommissie (commissie) beoordeelt het gerealiseerd eindniveau als voldoende (2015)

Onderwerp niet behandeld tijdens de verkorte procedure na tijdelijke erkenning.

Eindoordeel commissie

De commissie heeft vastgesteld dat de opleiding Bachelor in het onderwijs: secundair onderwijs (professioneel gerichte bachelor) van Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen voldoet aan alle generieke kwaliteitswaarborgen. Ze beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als voldoende.

De NVAO onderschrijft de aanbevelingen van de commissie.

Bevindingen NVAO

- Het visitatierapport is opgesteld en onderbouwd overeenkomstig het toepasselijke Kader;
- Het visitatierapport geeft inzicht in de samenstelling van de commissie;
- Het visitatierapport bevat een onderzoek ten gronde naar de aanwezigheid van voldoende generieke kwaliteitswaarborgen.

Pagina 6 van 10 **Besluit**¹

betreffende de accreditatie van de Bachelor in het onderwijs: secundair onderwijs (professioneel gerichte bachelor) van Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen.

De NVAO,
Na beraadslaging,
Besluit:

Met toepassing van de Codex Hoger Onderwijs, in het bijzonder de artikelen II.133-II.149, besluit de NVAO accreditatie te verlenen aan de Bachelor in het onderwijs: secundair onderwijs (professioneel gerichte bachelor) van Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen. De opleiding wordt aangeboden te Antwerpen zonder afstudeerrichtingen. De kwaliteit van de opleiding is voldoende.

De accreditatie geldt van 1 oktober 2018 tot en met 30 september 2023.

Den Haag,

De NVAO
Voor deze:

Dr. Marc Luwel
Bestuurder
Ann Verreth
(vicevoorzitter)

¹ Het ontwerp van accreditatiebesluit werd aan de instelling bezorgd voor eventuele opmerkingen en bezwaren. Bij e-mail van 27 juni 2018 heeft de instelling laten weten geen opmerkingen te hebben.

De onderstaande tabel geeft per generieke kwaliteitswaarborg het globaal oordeel van de NVAO weer, alsook het eindoordeel.

Generieke kwaliteitswaarborg

Oordeel	
1. Beoogd eindniveau	V (2015)
2. Onderwijsleeromgeving	V (2018)
3. Gerealiseerd eindniveau	V (2015)
Eindoordeel opleiding	Positief

Naam instelling	Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen
Adres instelling	Noorderplaats 2 – Campus Spoor Noord - Noorderplaats B-2000 ANTWERPEN
Aard instelling	Ambtshalve geregistreerde instelling
Naam associatie	Associatie Universiteit & Hogescholen Antwerpen (AUHA)
Naam opleiding (Graad, kwalificatie, specificatie)	Bachelor in het onderwijs: secundair onderwijs
Niveau en oriëntatie	Professioneel gerichte bachelor
Bijkomende titel	Geen
Opleidingsvarianten: – Afstudeerrichtingen – Studietraject voor werkstudenten	– Geen – Geen
Onderwijstaal	Nederlands
Vestiging opleiding	Antwerpen
Studieomvang (in studiepunten)	180
Vervaldatum accreditatie, tijdelijke erkenning of erkenning nieuwe opleiding	30 september 2018
Academiejaar(en) waarin opleiding wordt aangeboden ²	2018 – 2019
(Delen van) studiegebied(en)	Onderwijs
ISCED benaming van het studiegebied	Education

² Betreft het lopende academiejaar, op het ogenblik van de accreditatieaanvraag

1. De Bachelor in het onderwijs: secundair onderwijs formuleert concrete doelstellingen, ontwerpt krachtige en stimulerende leeromgevingen in een veilig en ondersteunend klasklimaat, gebruikt passende werkvormen en een correcte evaluatiemethodiek ter ondersteuning van het leer- en ontwikkelingsproces. Hij neemt hierbij als uitgangspunt de klasgroep en de individuele leerling en differentieert waar nodig.
2. De Bachelor in het onderwijs: secundair onderwijs creëert een positief leer- en leefklimaat voor leerlingen, met aandacht voor de lichamelijke en geestelijke gezondheid van de leerling. Hij begeleidt attitudevorming bij leerlingen en bereidt ze voor op maatschappelijke participatie. Hij speelt gericht in op sociale, culturele en talige diversiteit.
3. De Bachelor in het onderwijs: secundair onderwijs beheerst de domeinspecifieke vakinhoudelijke en vakdidactische (basis)kennis, vertaalt deze op een gestructureerde, kritische en creatieve manier in het Standaardnederlands naar leerlingen en integreert ICT-toepassingen. Hij ontwikkelt een attitude van levenslang leren.
4. De Bachelor in het onderwijs: secundair onderwijs creëert een efficiënte en stimulerende werk- en leeromgeving naar aanpak, tijd en ruimte en gaat correct om met administratieve taken.
5. De Bachelor in het onderwijs: secundair onderwijs ontwikkelt praktijkgerichte onderzoeksvaardigheden, is op de hoogte van en integreert vernieuwende tendensen binnen het vakdomein, reflecteert kritisch op zijn eigen functioneren en stuurt zichzelf bij.
6. De Bachelor in het onderwijs: secundair onderwijs beheerst de communicatieve basisvaardigheden om op een correcte manier in gesprek te gaan met ouders, rekening houdende met de diversiteit en de complexiteit van de context.
7. De Bachelor in het onderwijs: secundair onderwijs functioneert teamgericht en maakt de eigen pedagogische en (vak)didactische aanpak bespreekbaar. Hij neemt in het schoolteam mee de verantwoordelijkheid voor de realisatie van het pedagogisch project en ontwikkelt ondernemingszin.
8. De Bachelor in het onderwijs: secundair onderwijs ontwikkelt communicatieve vaardigheden om op een gepaste manier in gesprek te gaan met externe partners, met het oog op het uitbouwen van een netwerk.
9. De Bachelor in het onderwijs: secundair onderwijs neemt deel aan het maatschappelijke debat over onderwijskundige thema's en de rol van de leraar in de samenleving, ook in internationaal perspectief.
10. De Bachelor in het onderwijs: secundair onderwijs denkt kritisch en met een open geest na over ontwikkelingen op sociaal-politieke, sociaaleconomische, levensbeschouwelijke, cultureel-esthetische en cultureel-wetenschappelijke domeinen.

Datum validatie: 10 juni 2013

2015

Voorzitter:

- Peter Op 't Eynde, algemeen directeur Regina Caelilyceum Dilbeek en coördinerend directeur van de scholengemeenschap Dilbeek-Ternat;

Leden:

- Theo Wubbels, hoogleraar onderwijskunde, voorzitter bestuur lerarenopleiding en vicedecaan faculteit Sociale wetenschappen, Universiteit Utrecht;
- Els Consuegra, doctorandus, vakgroep Educatiewetenschappen Vrije Universiteit Brussel (onderwijsdeskundige);
- Charlotte Vermeulen, Bachelor Secundair onderwijs, Karel de Grote-Hogeschool (student-lid).

De commissie werd ondersteund door Mevrouw Lies Praet, stafmedewerker kwaliteitszorg verbonden aan de Cel Kwaliteitszorg van Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad, secretaris.

2017

Voorzitter en domeindeskundige:

- Peter Op 't Eynde, regiodirecteur pedagogische begeleiding Mechelen-Brussel bij Katholiek Onderwijs Vlaanderen;

Leden:

- Theo Wubbels, hoogleraar onderwijskunde, voormalig voorzitter bestuur lerarenopleiding en vicedecaan faculteit Sociale wetenschappen, Universiteit Utrecht;
- Els Consuegra, professor en opleidingsvoorzitter van de specifieke lerarenopleiding bij het Interfacultair Departement LerarenOpleiding (IDLO) van de VUB en gastprofessor aan de UGent bij de vakgroep Onderwijskunde;
- Wim Willaerts, student Secundair onderwijs, Arteveldehogeschool (*student-lid*).

Klara De Wilde, coördinator Kwaliteitszorg verbonden aan de Cel Kwaliteitszorg van de VLUHR, trad op als projectbegeleider en secretaris.